

<https://doi.org/10.15407/economyukr.2025.03.098>

УДК 339.96

JEL: F15

В.М. ГЕЄЦЬ, д-р екон. наук, проф., академік НАН України,
головний редактор журналу «Економіка України», директор
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»
вул. Панаса Мирного, 26, 01011, Київ, Україна
e-mail: gvm@ief.org.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2895-6114>

ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Рецензія на книгу: Kistersky L., Zadoia A. (Eds.). Transformation and Post-War Economic Recovery of Ukraine.

UK, Cambridge Scholars Publishing, 2024. 451 p.

Представлено і проаналізовано основний зміст монографії українських учених, написаної англійською мовою і виданої в Англії. Зазначено, що в рецензованій праці розглянуто головні напрями повоєнного відродження провідних галузей економіки України з урахуванням позитивного світового досвіду й використання передових технологій. Досліджено особливості тактичного і стратегічного підходів до відродження економіки України, запропоновано умови залучення фінансових та інших ресурсів, а також методи ефективного управління процесами співпраці українських та іноземних партнерів.

Ключові слова: повоєнне відновлення; передові технології; державні інститути; міжнародна безпека; проектне управління; світовий досвід; євроатлантичні структури; досвід Польщі; система цінностей.

Наприкінці 2024 р. в Англії у видавництві Cambridge Scholrs Publishing вийшла друком фундаментального характеру монографія українських авторів «Трансформація та повоєнне відновлення економіки України» за науковою редакцією Леоніда Кістерського і Анатолія Задой (2024). До її підготовки на-

Ц и т у в а н н я: Геєць, В. (2025). Повоєнне відновлення економіки України. Рецензія на книгу: Kistersky L., Zadoia A. (Eds.). Transformation and Post-War Economic Recovery of Ukraine. *Економіка України*. 68. 03 (760). 98-102. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2025.03.098>

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2025. Рецензія опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

уковим редакторам вдалось залучити провідних фахівців з найбільш авторитетних університетських і дослідницьких інституцій Національної академії наук України, а також фундатора і президента Вищої школи бізнесу — Національного університету Луїса в Новому Сончі (Польща).

Структурно монографія налічує 22 розділи, які об'єднані в п'ять частин, присвячених провідним секторам і проблемним питанням розвитку економіки України, що потребують як відновлення, так і реконструкції. Предметом монографії є дослідження можливостей повоєнного відродження основних галузей економіки України з урахуванням позитивного світового досвіду і, що критично важливо, з використанням передових технологій.

Сучасний науково-технічний прогрес відбувається настільки швидкими темпами, що просто відновлювати те, що було до війни, часто не матиме сенсу, тому насправді повоєнний процес у економіці України правильніше було б називати не відновленням, а **створенням нової моделі економіки й розвитку виробництва**, яка відповідатиме сучасним умовам і стратегічним цілям майбутнього країни. Логічно зауважити, що всі післявоєнні перетворення відбуватимуться під впливом вирішення проблеми вступу до Європейського Союзу. Україні необхідно буде дотримуватися певних стандартів і критеріїв, які буде досить складно реалізувати в умовах зруйнованої економіки. Включення України до європейського ринку вимагатиме змін у структурі її виробництва.

Післявоєнна відбудова України — це не лише унікальні завдання, а й унікальні можливості. Війна завдала величезної шкоди країні, але це звільнило «будмайданчик» від застарілої моделі економіки й відкрило можливості збудувати нову, яка відповідатиме вимогам сучасності. За цих обставин особливої актуальності набувають як теоретичне осмислення унікальності проблем, які Україні доведеться вирішувати, так і обґрунтування практичних кроків, спрямованих на побудову нової моделі української економіки.

Перша частина монографії — «Методологічні основи післявоєнної відбудови» — формує загальні принципи розробки моделей післявоєнної відбудови. Авторами узагальнено наявний історичний досвід України та інших країн світу щодо повоєнної відбудови, сформульовано методологічні засади, які доцільно використовувати в подальших дослідженнях при аналізі проблем різних галузей економіки.

Розвиток повоєнної моделі облаштування України потребує насамперед значних інституційних перетворень. Цим питанням присвячено другу частину монографії — «Інституційні та політичні трансформації», — що охоплює питання загальних інституційних перетворень як на рівні держави в цілому, так і в окремих сферах економічної діяльності. Особливо наголошується на обґрунтуванні нової економічної політики, яка буде потрібна для повоєнної України. Рекомендації щодо управління демографічними процесами та інституційними перетвореннями на деокупованих територіях є надзвичайно важливими з практичної точки зору.

Третя частина — «Трансформації реального сектору економіки» — присвячена перетворенням у тих сферах, що потребують нових підхо-

дів. У першу чергу це стосується енергетики. Найбільшої шкоди війна завдала реальному сектору економіки, зруйновано частину електростанцій і енергетичної інфраструктури, проте їх необхідно відновити на іншій технологічній основі, яка відповідатиме європейським стандартам. Ідеться насамперед про відновлювану і зелену енергію. Україна має значний потенціал у цій сфері й може стати постачальником такої енергії до європейських країн.

Трансформації у фінансовому секторі, яких потребує повоєнна відбудова, є об'єктом дослідження в четвертій частині — «Реконструкція фінансової системи». Як перебудувати грошово-кредитну політику для забезпечення підтримки підприємств та їх стабільного розвитку в умовах післявоєнної відбудови? Як гарантувати економічну й фінансову безпеку країни? Яку роль у цих процесах може відіграти цифровізація? Відповіді на ці та інші запитання читач знайде саме в цій частині рецензованої монографії.

У п'ятій частини — «Міжнародні аспекти післявоєнної трансформації» — розглядаються ті зміни, які дозволять Україні впевнено рухатися від кандидата до повноправного члена Європейського Союзу. Звичайно, Україна не має достатньо власних ресурсів для проведення післявоєнної відбудови, отже, потрібно буде залучати іноземні інвестиції, що, у свою чергу, вимагатиме побудови нової моделі міжнародної інвестиційної позиції. Один з розділів цієї частини присвячено саме обґрунтуванню сутності й шляхів формування такої моделі.

Проблеми, які доведеться вирішувати Україні, є унікальними, але це не виключає можливості використання досвіду інших країн. Для України цікавим і корисним може бути, зокрема, досвід Польщі на шляху до вступу до ЄС. Польща досягла значного прогресу в наближенні до Європейського Союзу не тільки завдяки власним зусиллям, а й за істотної підтримки через такі основні спеціальні програми, що фінансуються ЄС: PHARE — надання допомоги країнам-кандидатам з Центральної та Східної Європи в їх підготовці до приєднання до Європейського Союзу, SAPARD — спеціальна програма приєднання для сільського господарства і сільського розвитку, ISPA — інструмент структурної політики, спрямований на розвиток транспортної інфраструктури й охорону довкілля країн-вступників.

Тема рецензованої монографії має неабиякий потенціал і важливість для подальшого аналізу. В цьому зв'язку хотілось би зробити кілька критичних зауважень і висловити побажання щодо майбутніх досліджень цієї проблематики. Автори деяких розділів, на мій погляд, не повною мірою використали результати свого аналізу для практичності висновків щодо можливості їх втілення в конкретні кроки з економічної відбудови країни, що сприяло б кращому розумінню іноземними інвесторами і кредиторами потреб української економіки. Крім того, у вступі, на мою думку, варто було б також згадати міждисциплінарний підхід як методологічний інструмент дослідження, краще акцентувати увагу читачів-науковців на цьому сучасному методі аналізу. І ще одне, суто технічне зауваження: вступу до монографії

передують Preface і Foreword, але це синонімічні слова й обидва означають «передмова», тобто вистачило б чогось одного в об'єднаному вигляді.

Монографію видано англійською мовою, що, безумовно, сприятиме процесам залучення інвесторів і кредиторів до повоєнного відновлення економіки України. У Вступі (Introduction) логічно обґрунтовуються її ціль і структура, чітко визначаються проблеми, які потрібно буде подолати в процесі відновлення економіки країни. Як основний напрям монографії заявлено дослідження проблем трансформації та післявоєнного відновлення економіки України, отже, її читачка аудиторія — це переважно потенційні учасники даних процесів. Безумовно, вона становитиме неабиякий інтерес і для всіх, хто захоче приєднатися до пошуку спільних зусиль щодо розвитку економіки України на новому технологічному рівні. Також вона буде цікавою й корисною науковцям, які досліджують трансформації складних економічних систем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Kistersky, L., Zadoia, A. (Eds.) (2024). *Transformation and Post-War Economic Recovery of Ukraine*. UK, Cambridge Scholars Publishing. 451 p. URL: <https://www.cambridge-scholars.com/product/978-1-0364-1285-2/>

Надійшла 13.02.2025

Підписана до друку 17.02.2025

REFERENCES

Kistersky, L., Zadoia, A. (Eds.) (2024). *Transformation and Post-War Economic Recovery of Ukraine*. UK, Cambridge Scholars Publishing. 451 p. URL: <https://www.cambridge-scholars.com/product/978-1-0364-1285-2/>

Received on February 13, 2025

Signed for printing on February 17, 2025

Valeriy Heyets, Dr. Sci. (Econ.), Prof.,
Academician of the NAS of Ukraine,
Editor-in-chief of the journal “Economy of Ukraine”, Director
Institute for Economics and Forecasting of the NAS of Ukraine
26, Panasas Myrnoho St., Kyiv, 01011, Ukraine

POST-WAR ECONOMIC RECOVERY OF UKRAINE

Review of the book: Kistersky L., Zadoia A. (Eds.). *Transformation and Post-War Economic Recovery of Ukraine*.

UK, Cambridge Scholars Publishing, 2024. 451 p.

In 2024, a publishing house “Cambridge Scholars Publishing”, England, issued a fundamental monograph by Ukrainian authors “Transformation and Post-War Economic Recovery of Ukraine”, edited by Leonid Kistersky and Anatoly Zadoia. The scientific editors managed to attract leading Ukrainian specialists from the country's most reputable universities and research institutions and the founding president of Wyższa Szkoła Biznesu — National Louis University (WSB-NLU) in Nowy Sącz, Poland, since the experience of Poland on its way to the EU and NATO may be interesting and useful for Ukraine.

Structurally, the monograph has 22 chapters, which are combined into 5 sections dedicated to the leading sectors and problems of the Ukrainian economy that requires post-war recovery. The purpose of this monograph is to study the post-war revival of the main sectors of the Ukrainian economy based on positive world experience and advanced technologies.

According to the authors of the monograph, to overcome the current systemic crisis in Ukraine, it is necessary to use tactical and strategic reform measures in a consolidated manner. Immediate tactical measures include reforming the governance system and combating corruption, and strategic ones include restoring the rule of law and moral and ethical norms in the economy, i.e. Christian values.

The focus of the monograph is the study of the problems of transformation and post-war recovery of the Ukrainian economy, and its publication in English helps to attract primarily potential practical participants in these processes. However, the monograph will also be interesting and useful to all researchers who analyse transformations of complex contemporary economic systems.

Keywords: *post-war recovery; advanced technologies; state institutions; international security; project management; world experience; Euro-Atlantic institutions; Polish experience; value system.*